

ДЕЛИЯН МАРИНОВ
ВЗЕМИ СИ, БАБА, ЧЕРЕШИ

chitanka.info

Колата паркира на очукания черен път пред старата къща. Вратата откъм шофьорското място се отвори и оттам излезе слаба и ниска жена, облечена с потник и пола. Русата ѝ, стигаща до раменете коса се развя от полъха на вятъра. Докато я прибираше, тя се обърна към къщата, пред която бе спряла. В това време задните врати на возилото се отвориха и оттам излязоха двама младежи — момче и момиче — и двамата на не повече от шестнадесет години. Жената свали големите слънчеви очила, тип „бъбрек“. Лицето ѝ беше белязано от типичната умора за нейните четиридесет години на трудности и грижи.

— Наско, пиле — обърна се тя към момчето, — отвори багажника и свали торбите с напазаруваното от супермаркета.

Момчето сякаш не я чу — погледът му беше забит в мобилното устройство в ръката му.

— Наско! — напомни му майката сопнато.

По-резкият ѝ тон явно го извади от унеса, тъй като момчето се засили към багажника. В същото време русокосата жена се доближи до момичето и го прегърна през рамото.

— Доволна ли си, че дойдохме пак на село, Бети?

— Мм... — смотолели момичето. — Ами по принцип да, но нали знаеш, че довечера в дискотеката ще забива диджей...

— Знаем, знаем — прекъсна я майката. — Но нали знаеш, че е началото на лятото и баба ви иска да ви види. Не сте си идвали от декември.

В този момент откъм къщата се чу шум. По циментовата плоча до входа потракваше дървено бастунче. Лекият, отмерен такт беше придружен от тихо мърморене, което новопристигналите едва чуваха. Откъм буйно обраслата градина се зададе възрастна забрадена жена, облечена с дълга фуста и тениска.

— Добре дошли! — провикна се жената, макар гласът ѝ да беше изнемощял. — Наде, ти ли си? Не мога да те позная!

Русата жена се доближи до оградата.

— Как ще ме познаеш?! Та ти ослепяваш с всеки изминал ден.

Вместо да ѝ обърне внимание, бабата се обърна към децата. Момчето беше нагребало два огромни сака, препълнени с разнообразни покупки, като най-отгоре се подаваха колбаси, бутилки

безалкохолно и бира, бучка кашкавал и кроасани. Момичето стоеше и беше заровило глава в големия плосък апарат в ръцете си.

— Много сте пораснали, деца. Бетина, я се виж! Мома за женене направо.

Бабата беше стигнала до вратника на оградата. Започна да се суети, докато опитваше да го отвори. Младото момиче извъртя очи и въздъхна.

— Какво има? — попита я майката.

— Тоди и Мими вече се рисуват за довечера, а аз съм тук, в тази мизерия — момичето кимна по посока на животинските изпражнения, разпилени по пътя около тях.

Майката също въздъхна и се приближи към вратника, за да помогне на бабата.

Горе в небето слънцето напичаше лениво, озадачуващо средата на деня.

Десетина минути по-късно гостуващото семейство вече беше разтоварило багажа си. Докато децата се настаняваха в определените им стаи, русокосата жена разговаряше с възрастната си майка. Двете бяха приседнали на една паянтова ръчно скована пейка в двора. Русокосата стоеше неестествено изправена от усилията да овладее обтегнатите нерви. За разлика от нея възрастната жена просто се беше привела, сякаш носеше на гърба си чувал с камъни. Не с камъни, а с тегоби.

— Дъще, виж дворът колко е запустял. Онази седмица се пазарих с Асанчо. Добро момче е. Ще дойде да окоси и да махне салкъмите и бурена.

Жената стоеше и гледаше някак безучастно.

— Е? Какво ти пречи? — попита след минута мълчание.

— Иска ми трийсет лева. Нали знаеш, дъще, пенсията ми все не стига. Кога я вземах — преди две седмици и докато си купя лекарства — взе че свърши!

— Нали ти давам всеки месец допълнително по някой лев. Не съм те оставила.

Бабата свали поглед към масата, върху която се търкаляха няколко костилки от кайсии.

— Не си. Знам. Но пусти му и пари — не стигат! Като изляза до магазина в събота, като отвори, и се съберем с бабичките на кафе, си взимам и аз като бял човек — я пастичка, я баничка...

— Ами да не си! — прекъсна я жената. — То не може всичко! Пастички, банички, градина. Определи си приоритети в разходите! Не съм бездънна яма, че да смучеш от мен.

Докато говореше с повишен тон, жената бе започнала да жестикулира и да мята ръцете си във всички посоки.

— Но, миче... Недей с лошота — започна отново бабата с тихия си глас. — Знам, че имате. Нали виждам, че децата са облечени добре и че са охранени. Имам нужда само от трийсет лева, за градината...

Надя махна с ръка властно, за да накара майка си да замълчи и започна да обхожда двора с поглед. Имаше места, където бабата се бе опитвала да забива колци, да дърпа троскот, да отглежда някой и друг зеленчук и въобще — да се опитва да поддържа мястото. Но буренът беше прекалено много. Имаше огромна част от двора, която беше потънала във високи папрати и салкъми. След няколко минути русокосата жена въздъхна.

— Виж, целият двор е обрасъл. Още малко и ще стигне до къщата! Откакто татко си отиде, е така. Помниш ли? Миналата година, когато дойдохме на помена, ти ме посрещна със същата молба. Окосихме и мястото светна. Гледай го сега — отново е обрасло. Пари на вятъра, ако питаш мен.

— Но как така? Мястото трябва да бъде почистено, миче. Аз вече не мога — на възраст съм. Какво ще кажат хората, които минават покрай пътя. Че не си гледаме имота. Пенъвица се похвали, че зет ѝ е купил електрическа косачка и я е научил да коси сама. Защо не викнеш Вихрен да окоси?

При споменаването на името на съпруга ѝ, Надя помръкна.

— Абсурд. Вихрен е зает с фирмата и няма време да се занимава със селски истории. Виж — жената посочи с ръка градината — от твоето земеделие няма никаква полза. Нито домати, нито краставици. Един кол не можеш да набиеш като хората.

— Ами като не идвате да ми помагате, как ще набия? — сопна се бабата.

— Я по-леко с тона! — отвърна ѝ жената. — За какво да идваме? В супермаркета целогодишно има и домати, и краставици! И то евтино.

Защо въобще да влагам в тази глупава градина?

Жената стана и се запъти към къщата.

Майка ѝ постоя още малко, потънала в мълчалива няма скръб.

Два часа по-късно бабата бе завела младежите на сянка под старата череша.

— Как е училището, Наско? — Тъкмо бяха седнали върху постлания месал.

— Едно и също — отговори ѝ то. В ръцете му отново се намираше мобилното устройство, а вниманието му беше все така съсредоточено в него.

— Ами ти, Бетина. Как са танците? — бабата се обърна към девойката.

— Ох, бабо. Как да са? Вървят си — момичето също беше забило поглед в телефона си.

Стояха около десетина минути все така смълчани. От време на време бабата се опитваше да проведе някакъв разговор, но децата не ѝ обръщаха внимание, занимавайки се с апаратите си. Вятърът продължаваше да подухва леко и да носи хладина. При все това не можеше да разсее напрежението във въздуха.

— Наско, айде бабо, ела да ми помогнеш да наберем череша — каза възрастната жена, надигайки се. — Ще правя компоти, а по високото не ги стигам.

Момчето я погледна раздражено, после погледна телефона си, сякаш не можеше да направи избор между двете.

— Но, бабо, мама нали каза, че няма смисъл да се занимаваш с градината и с компотите? Ще ти вземем от града.

— Но, пиле, домашното е най-хубаво, нали знаеш?

Момчето сви рамене и отново сякаш се изгуби в телефона си. Бабата се доближи до дървото, чиито клони бяха увиснали, натежали от многото плод. След минутка старата жена се върна до децата и разтвори шепата си.

— Вземете си, баба, череша. Старата ще изгние вече, но не се предава. Всяка година ражда все по-вкусни и по-вкусни.

Младежите погледнаха жената и въздъхнаха. Бетина извади от джоба си някаква огромна вафла, разопакова я и отхапа от нея. Ръката на бабата продължаваше да виси във въздуха срещу тях. На момчето му стана неудобно, затова се пресегна плахо и си взе една череша.

Пръстите му държаха малкото плодче така, сякаш беше отровно. След миг Наско лапна черешата и я сдъвка.

Лицето му изведнъж блесна.

— Ама те са наистина вкусни! — възкликна.

Продължи да си взима още от шепата на бабата, по чието лице грейна топла усмивка. Като изяде още няколко, момчето реши да сподели черешите със сестра си, която също ги одобри.

След минута децата вече бяха оставили телефоните си на земята и бяха станали. Късаха бързо череши и ги хапваха с удоволствие.

— Благодаря ти, бабо! — каза Наско с пълна уста, докато държеше в ръцете си току-що счупен клон. — Наистина са по-вкусни от купешките.

— Яжте, мили мои — каза им бабата и приседна на месала отново.

За половин час младежите успяха да се наситят напълно на черешите. След като пиршеството им приключи, двамата отново взеха телефоните си и се запътиха към къщата.

— Ама къде отивате? — попита бабата.

— Е как къде? Да си полегнем — каза Бетина с невинно изражение.

Двамата се отдалечиха от старата жена, а тя ги съпроводи с поглед до вратата и се обърна към старата череша.

Най-долните клони бяха почти напълно обрани. Децата си бяха хапнали стабилно, а и тя в последната седмица си береше от време на време. Сега най-близките череши се намираха твърде високо, а старицата, със своите метър и петдесет и голямата си гърбица, не би могла да се пресегне до тях.

Стоеше замислена, а горе над нея вятърът полюшваше лениво отрупаните с плодове клони.

Недостижими.

Вечеряха на дървената маса в двора. Надя се беше постарала да сготви добре, така че всички да бъдат сити. Вече се беше свечерило. Разговорите вървяха мудро, прескачаха от тема в тема — всяка по-тривиална от предишната. След като на младежите им омръзна и решиха да се приберат в къщата, Надя хвана ръката на майка си и каза:

— Чаках децата да си легнат, за да си поговорим малко.

— Какво има, мила? Нещо лошо да не е станало?

— Ами, такава... Виждаш, че откакто татко го няма, нещата не са същите. Дворът е запустял. Таванът в кухнята ще падне наесен, като почнат дъждовете. Освен това има няколко стаи, които трябва да се измажат. Ремонтът ще струва скъпо.

— Знам, миче. Но аз съм си свикнала така и мога да преживея и този сезон. Знам, че ви е трудно — и с фирмата, и с издържането на децата, които сигурно с всяка година искат все повече и повече. Затова не ти искам нищо.

— Не става въпрос за това да ми искаш нещо. Става въпрос, че имотът се руши. Ненужен е. Говори се, че в селото са се навъдили много крадци. Ще те видят, че си сама, и ще дойдат да опоскат всичко, що намерят!

— Какво искаш да ми кажеш? Давай направо, не мога повече така! — не издържа възрастната жена.

— Вчера пуснах обява в няколко агенции за продажба на къщата и двора. Утре децата ще направят снимки и ще качим и тях с обявите в интернет. Парите ще спомогнат за бизнеса, а теб... — жената преглътна, — теб ще пратим в старчески дом, където да доизкараш спокойно старините си.

— Старчески дом?! Никому ненужна! — възкликна бабата, а очите ѝ веднага се навлажниха. — По-добре да бях умряла!

Старицата започна да се кръсти и се разплака.

— Досъо, къде си? Ела да ме прибереш, моля те. Не мога без теб тук!

— Недей да говориш така! — скастри я дъщерята. — Вечно се правиш на жертва! Не можем да се оправяме с теб. Ще се наложи да отидеш в старчески дом. А парите ни трябват.

После стана и се запъти към къщата.

Бабата стоя дълго, потънала в скръб, с лице, обърнато нагоре към небето. С почервенели очи, търсеци нещо в небитието...

На утринта Надя и децата се събудиха от виковете на бабата. След като обиколиха из къщата и не я намериха, излязоха на двора. Веднага я видяха — под старата череша. Беше паднала на земята и се

гърчеше, стенеща от болка. До нея лежеше дървената стълба, която се беше счупила.

— Ти луда ли си?! Гледай кое време сутринта е, а ти си тръгнала череша да ми береш! Писна ми от твоите буркани!

Надя се приближи и се надвеси над агонизиращата си майка. В очите ѝ не се четеше нито капка милост — само раздражение.

— За децата ли е целият този цирк? Вечната жертва! Все онеправданата! Ще я продадем тая къща! Но преди това ще запаля тази череша! А теб — Надя посочи бабата с пръст, — теб ще натикам в старчески дом, за да не си ни на главата!

Обърна се към смаяните младежи и започна да ги побутва.

— Хайде, деца. Събирайте си багажа и в колата. Ще дойда другия уикенд да снимам къщата. Беше грешка да идвате.

За момент нито Наско, нито Бетина помръднаха. После обаче от телефона на момичето се чу писукащ звук и тя бързо го извади от джоба си.

— А! Публикували са снимки от снощи! — каза и се зазяпа в телефона, после се извъртя и тръгна обратно към къщата.

Наско погледна бабата, после погледна и майка си. Тя не търпеше възражения. Момчето също се обърна и се отправи към къщата.

След двадесетина минута, вече бяха в колата.

Русокосата жена стисна волана, погледна за последно към имота и каза най-вече на себе си:

— Ще я запаля аз тази проклетата череша. Ще я запаля!

Освободи ръчната, включи на първа, пусна съединителя и натисна леко газта. Под тъмните очила по едната ѝ буза се стече тънка струйка.

След като шумът от двигателя на колата заглъхна, в двора, под черешата, остана само риданието на бабата и сдавените ѝ думи:

— Досьо... Слез си, моля те. Прибери ме. Моля те, Досьо...

Скоро те се превърнаха в неразбираеми стонове и заглъхнаха в хрипове.

А след тях остана само тишина.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.